

Colonel (r) Remus MACOVEI

CIMITIRUL INTERNAȚIONAL DE ONOARE „MIRCEA CEL BĂTRÂN” DIN COMUNA MIRCEA VODĂ

La terminarea Primului Război Mondial pe teritoriul României erau presărate peste 400 000 de morminte ale ostașilor aparținând tuturor țărilor care au desfășurat acțiuni militare în perioada 1916-1919 pe teritoriul nostru național. Acestea erau dispuse în 30 000 de locuri, fiind marea lor majoritate nesistemate și fără semne de căpătâi. La inițiativa următoarelor personalități – Iuliu Maniu, Octavian Goga,

Nicolae Iorga, Mihail Sadoveanu, Virgil Madgearu – s-a înființat, la 12 septembrie 1919, Societatea Mormintelor Eroilor Căzuți în Război, care avea ca scop: a) de a descoperi locul unde există mormintele celor căzuți pentru patrie; b) de a aduce acestor morminte în bună țările necesare ca: ziduri împrejmuitoare, cruci, pietre funerare, monumente, mausolee, împodobiri cu plantații de arbori vii ca: garduri, cruci, troițe, capele etc.; c) de a îngriji ca ziua comemorării eroilor să fie serbată cu mare fast religios, școlar, național și militar.

Societatea era condusă de *Comitetul central compus din: M.S. Regina Maria, președinta de onoare; cinci doamne, soții de generali morți în război sau în viață, alese de adunarea generală; I.P.S.S. Mitropolitul Primat; ministrul de Război; ministrul de Interne; ministrul Domeniilor; ministrul Cultelor; ministrul Lucrărilor Publice; secretarul general al Ministerului de Război; directorul Geniului din Ministerul de Război; un profesor universitar ales de colegii săi.*

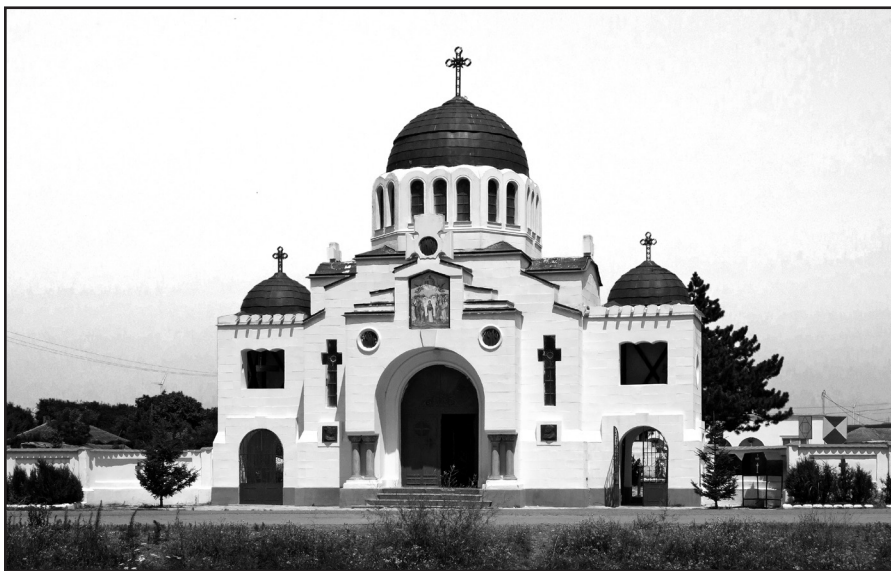
Până în anul 1941 s-au înălțat 6 200 de lucrări comemorative: mausolee, statui, monumente, troițe, capele și cimitire.

În anii 1919-1920 s-a trecut la identificarea locurilor unde erau înhumate osemintele celor 19 000 de militari morți în timpul luptelor din Dobrogea. Activitatea s-a desfășurat sub conducerea Comitetelor județene ale Societății Mormintelor Eroilor Căzuți în Război și Prefecturilor din județele Constanța, Tulcea, Durostor și Caliacra. În perioada

1920-1938 s-au centralizat aceste oseminte, s-au deshumat osemintele unor eroi dobrogeni înhumați în diverse localități din țară și s-au reînhumat în 5 mari cimitire: Turtucaia (1926), Bazargic (1920), Constanța (1921), Tulcea (1938) și Mircea Vodă.

În anul 1925 a fost ales terenul, în suprafață de 8 000 mp, situat în apropierea gării din Mircea Vodă, necesar reali-

zării unui cimitir al eroilor și s-au întocmit documentele de punere în posesie cu acest teren a Societății Mormintelor Eroilor Căzuți în Război. Lucrările la amenajarea acestui cimitir vor începe la 10 ianuarie 1926, după oficierea de către P.S. lt. Gherontie, Episcopul Constanței, a slujbei de sfințire a locului și punerea pietrei de temelie a monumentului. De strângerea fondu-



Capela cimitirului

rilor necesare realizării construcțiilor s-a ocupat un comitet local al cărui președinte a fost C. Ștefanovici.

Conform planificării inițiale cimitirul trebuia realizat până în anul 1928. Din cauza complexității lucrărilor termenul nu a putut fi respectat, marea majoritate a acestora fiind finalizate la sfârșitul anului 1932. Întreaga activitate a fost coordonată de către reprezentanții Societății Mormintelor Eroilor Căzuți în Război, plutonierii Panait Nicolae și Mihai Vasile, ajutați de un număr mic de soldați detașați, ale căror nume s-au pierdut în timp.

Monumentul central a fost inaugurat în anul 1928, reprezintă un vultur, realizat din bronz, așezat pe un postament de marmură, susținut de patru coloane de marmură neagră, având următoarele dimensiuni – 2,10x1,33x1,35m. La rândul său, soclul monumentului, cu dimensiunile – 1,16x4,26x4,26mp, are formă de trunchi de piramidă, fiind realizat din marmură albă. La baza monumentului a fost amenajat un osuar în care se găsesc osemintele a 4 852 de militari.

La intrarea în cimitir a fost amplasată o capela militară care a fost inaugurată în 1928. Este o construcție în stil bizantin, cu trei cupole, una mai mare și joasă în centru și două mici, laterale. Capela avea pe fațadă două basoreliefuli din bronz cu efigiile lui Traian și Decebal în stânga și Carol și Ferdinand în dreapta. Pictura interioară va fi realizată în 1932.

În perioada 1928-1932 au fost centralizate osemintele a 5 160 militari: 1 317 români (99 cunoscuți, 1 218 necunoscuți); 1 066 ruși (78 cunoscuți, 988 necunoscuți); 504 germani (76 cunoscuți, 428 necunoscuți); 2 028 bulgari (134 cunoscuți, 1 894 necunoscuți); 225 sârbi (1 cunoscut, 244 necunoscuți).

Ca urmare a hotărârii Societății „Cultul Eroilor” din 11 iunie 1938 în localitatea Mircea Vodă se constituie la data de 22 iunie 1938 următorul comitet al Societății „Cultului Eroilor” (vezi anexa nr. 1): președinte – Ene Manea – preot; vicepreședinte – Vasile Cantacuz – primar; secretar – Mihai Pârvan – notar; membri – Istrati Petru, șeful de post; Oprea Dinu, agent fiscal; Ioan Filip, directorul școlii.

Acest comitet avea menirea să asigure paza și întreținerea elementelor existente și să asigure reorganizarea cimitirului în funcție de numărul militarilor desumați de pe raza județului și care urmau să fie reînumați la Mircea Vodă. Comitetul urma să adune fondurile necesare realizării lucrărilor, iar Societatea „Cultul Eroilor” urma să asigure până la 600 000 de lei. Aceste măsuri s-au luat ca urmarea hotărârii Societății „Cultul Eroilor” ca pe raza comunelor sau pe proprietățile private să nu mai rămână decât cimitirele sau grupurile de morminte a căror organizare și întreținere se obligă să o suporte autoritățile sau proprietarii respectiv. La finalizarea cimitirului, în anul 1941, la Mircea Vodă erau înhumate osemintele a 5 302 militari (423 identificați și 4 879 neidentificați) – români, germani, austrieci, ruși, bulgari, sârbi, polonezi – căzuți pe timpul luptelor din Primul Război Mondial pe teritoriul județelor Constanța, Tulcea, Caliacra și Durostor.

Prin purtarea de grijă a P.S. Lt. Episcop Gherontie al Constanței, slujirea în capelă, cât și pomenirea celor căzuți, a fost rânduită la trei călugări, care se îngrijeau și de paza și întreținerea cimitirului. După canoanele vieții monahale se slujea Sfânta Liturghie în fiecare zi, iar la Sfântul Jertfelnic erau pomeniți eroii cei mutați la Domnul. Pentru aceștia a fost amenajat un schit, pe latura opusă Capelei Militare.

După începerea celui de-Al Doilea Război Mondial pentru Cimitirul de Onoare din Mircea Vodă a început o perioadă grea, toate autoritățile lăsându-l în părăsire.

În anul 1948 odată cu desființarea Așezământului Național „Regina Maria” pentru Cultul Eroilor, cimitirul trece în administrarea Ministerului Apărării Naționale, iar începând cu anul 1975 în administrarea Primăriei comunei Mircea Vodă.

În perioada 1977-1978 a fost refăcută pictura Capelei Militare, de către P.C. Părinte pictor Lembrau.

Începând cu 1 ianuarie 1987 Primăria Mircea Vodă, în baza unui contract de închiriere, pune la dispoziția familiei Bălan, pentru o perioadă de 5 ani, contra unei chirii anuale, spațiul pe care este amplasat Cimitirul Eroilor. Cu această ocazie, Capela Militară este transformată în depozit de cereale, schitul călugărilor în cârciumă, iar în apropierea mormintelor au fost organizate țarcuri pentru animale.

La 24 aprilie 1991, Protoeria Medgidia obține avizul favo-

rabil al Primăriei Mircea Vodă pentru „repunerea în drepturi” a capelei ortodoxe din incinta cimitirului, dar familia Bălan nu este de acord cu evacuarea spațiului. Urmare a campaniei de presă declanșată de preotul Vârlan Vasile, sprijinit de Asociația Cultul Eroilor Constanța și a sentinței publice a Judecătorei Medgidia în dosarul nr. 3404/1991 familia Bălan va fi evacuată din cimitir.

În perioada imediat următoare cimitirul este salubritat, fiind îndepărtate grajdurile și țarcurile pentru animale.

Prin strădania PC Vârlan Vasile și a enoriașilor săi s-au executat lucrări de întreținere și a fost amenajat sfântul altar, unde s-a turnat o masă din beton.

La 7 noiembrie 1993 capela a fost sfințită și transformată în biserică de către IPS Arhiepiscopul Florea Lucian al Tomisului (vezi anexa nr. 2). La această activitate au participat reprezentanții Prefecturii, Ministerului Apărării Naționale, Asociației Naționale Cultul Eroilor, Uniunii Naționale a Veteranilor de Război și elevi de la Școala Generală din Mircea Vodă.

În spațiul vechiului schit a fost cazată familia cântărețului bisericesc Lupu Gigi, cu sarcina de a păzi și îngriji cimitirul.

Prin grija comandantului Marinei Militare, amiralul Gheorghe Anghelescu, în anul 1992, Regimentul 40 Mecanizat „Călugăreni” din Medgidia a primit în responsabilitate Cimitirul de Onoare Mircea Vodă, fiind obligat să participe la întreținerea acestuia și să organizeze ceremonialele militare și religioase cu ocazia Zilei Eroilor. Militarii acestei unități au plantat în anul 1993 câteva zeci de arbori tuia, achiziționați de Consiliul Județean și Comandamentul Marinei Militare. În același an s-a reușit de către Consiliul Județean Constanța asfaltarea drumului de acces la cimitir și amenajarea parcurii.

În anul 1999, din inițiativa președintelui Asociației Naționale Cultul Eroilor – filiala Constanța, contraamiralul (r.) Marcel Dragu, pe părțile laterale ale monumentului au fost montate 4 plăci de marmură cu inscripții în română, bulgară, rusă și germană cu următorul conținut: *Ca un simbol al vitejiei și onoarei militare, în acest cimitir își duc somnul de veci, împreună români, ruși, germani și bulgari, căzuți în Primul Război Mondial.*

În anul 2001, cu binecuvântarea și prin purtarea de grijă a I.P.S. Teodosie, Arhiepiscopul Tomisului, s-a hotărât ca în cadrul Așezământului comemorativ de la Mircea Vodă să se întemeieze o mănăstire, în biserica mănăstirii urmând să se rânduiască o permanentă pomenire și cinstire a eroilor la Sfânta Liturghie.

În anul 2005, având în vedere gradul ridicat de degradare al cimitirului, Oficiul Național pentru Cultul Eroilor, aflat în subordinea Secretariatului General al Guvernului, demarează acțiunea de restaurare a acestuia. Demersul va fi susținut și de Primăria Mircea Vodă, Prefectura și Consiliul Județean Constanța, Arhiepiscopia Tomisului.

Reabilitarea cimitirului se va realiza în perioada 2005-2007 după Proiectul Tehnico-Economic realizat de Oficiul Național pentru Cultul Eroilor și a vizat repararea tuturor componentelor cimitirului, începând cu capela, până la amenajarea aleilor exterioare și a parcurilor. A fost deja degajat spațiului perimetral exterior al ansamblului, s-a înlăturat asfaltul aleilor interioare și s-au făcut excavări între parcelele de onoare în scopul de a le scoate în evidență. Cea mai mare parte a crucilor a fost curățată manual, astfel încât numele soldaților a devenit vizibil. Au fost turnate din nou 6

cruci, care nu au mai putut fi restaurate.

S-au finalizat inclusiv iluminatul de către Enel Constanța și alimentarea cu apă, rigolele și canalizarea de către Raja Constanța. Fondurile necesare au fost asigurate de către Oficiul Național pentru Cultul Eroilor, Consiliul Județean Constanța (150 000 lei – vezi anexa nr. 3) și din sponsorizările unor oameni de afaceri. Remarcabilă este implicarea subprefectului Claudiu Iorga Palaz care s-a ocupat personal de realizarea în termen a lucrărilor.

La 3 noiembrie 2007 a avut loc o impresionantă ceremonie prilejuită de finalizarea lucrărilor de reabilitare a Cimitirului Internațional de Onoare „Mircea cel

Bătrân”. La eveniment **au participat** reprezentanți ai Președinției României, Parlamentului, Guvernului, diplomați acreditați în România, veterani de război, cadre în rezervă și în retragere, oficialități din administrația publică, elevi, studenți și mulți localnici. De remarcat prezența unor delegații străine, din Bulgaria și Germania. Slujba religioasă ecumenică a fost săvârșită de un sobor de preoți în frunte cu I.P.S. Teodosie, Arhiepiscopul Tomisului. Au fost intonate imnurile de stat și arborate drapele de stat ale Bulgariei, Germaniei, Federației Ruse și României, țări ai căror eroi odihnesc în Cimitirul Internațional de Onoare „Mircea cel Bătrân”.

În urma restaurării, Cimitirul Internațional „Mircea cel Bătrân” din Mircea Vodă se compune din: Biserica cu Hramul

Înălțarea Domnului; 6 parcele cu 440 de cruci (4 cu 95 de cruci – români, germani, ruși și nemți; 2 cu 30 de cruci – una comună pentru ruși și bulgari și una pentru germani), în dreptul fiecăreia fiind amplasat câte un tun; monumentul central; 4 monumente mici, în dreptul parcelelor mari; schitul pentru călugări.



Întreținerea mormintelor eroilor de către maicile mănăstirii de la Mircea Vodă

În urma executării lucrărilor de reabilitare, la 28 iunie 2010, Cimitirul Internațional al Eroilor „Mircea cel Bătrân” a fost declarat printr-un ordin al Ministerului Culturii și Cultelor, Monument memorial Categoria „A” (vezi anexa nr. 4).

Astăzi în chiliile mănăstirii de la Mircea Vodă locuiesc 4 măicuțe,

având ca stareță pe maica Veniamina Badea. Acestea printre rugăciuni și candelă aprinsă, lucrează cu drag la fiecare mormânt sădind o floare, udând cu o lacrimă jertfa celor care le-au apărât țara și credința.

În anul 2011, prin grija măicuțelor din Mănăstirea cu haramul Înălțarea Domnului și cu ajutorul financiar al credincioșilor din Mircea Vodă, a fost înălțată o troiță în cinstea eroilor din Primul Război Mondial. Troița este amplasată pe perimetrul exterior al Cimitirului Internațional de Onoare „Mircea Vodă”, pe latura dinspre drumul național Constanța-București. Pe placa de marmură este inscripționat următorul îndemn: *lubește-l pe Dumnezeu mai presus de orice și pe aproapele tău ca pe tine însuși!*

NOTE

- 1 Președintele filialei Constanța a Asociației Naționale Cultul Eroilor.
- 2 Col. Vasile Moldovan, Delia Ariciu, *Cinstirea celor care s-au jertfit pentru țară*, în „Observatorul militar”, nr. 43/1997.
- 3 Aceasta își va schimba denumirea în Societatea „Cultul Eroilor” în anul 1927 și în Așezământul Național „Regina Maria” pentru Cultul Eroilor.
- 4 *Statutul Societății Mormintelor Eroilor Căzuți în Război*, art.3.
- 5 *Ibidem*, art.16.
- 6 Arhiva Asociației Naționale Cultul Eroilor (în continuare A.A.N.C.E.), filiala Constanța, dosar nr. crt. 12 bis/2000, f. 1.
- 7 Comitetele județene erau formate din: 5 doamne soții de ofițeri, generali superiori, ori inferiori, morți în război ori în viață, alese de adunarea generală; fața bisericească cea mai înaltă din capitala județului; comandantul militar cel mai înalt în grad din localitate; prefectul județului; primarul orașului; comandantul cercului de recrutare; inginerul-șef al județului; un profesor de cea mai înaltă treaptă a învățământului; comandantul companiei de jandarmi. (*Statutul Societății Mormintelor Eroilor Căzuți în Război*, art.18).
- 8 Astăzi poartă denumirea de Cimitirul de Onoare Șumenți (Daidâr)/Bulgaria.
- 9 Astăzi poartă denumirea de Cimitirul Eroilor din Dobrici (Bazargic)/Bulgaria.
- 10 Conform documentarului oferit de maica Veniamina Badea.
- 11 A.A.N.C.E., filiala Constanța, dosar nr. crt. 12 bis/2000, f. 1.
- 12 Florica Postolache, *Album Arta Monumentală a litoralului, orașului și județului Constanța*, Constanța, 1973.
- 13 Conform documentarului oferit de maica Veniamina Badea.
- 14 În anul 1948 acestea au fost demontate și ascunse în pământ de un localnic. După 1990, acesta le-a predat autorităților locale. Acum cele două basoreliefuri se află la sediul Arhiepiscopiei Tomisului, din Constanța.
- 15 www.once.ro
- 16 Arhivele Naționale Județene Constanța, Fond Prefectură Constanța, dosar nr. crt. 52/1938, f. 80.
- 17 *Ibidem*, f. 82.
- 18 www.once.ro.
- 19 Conform documentarului pus la dispoziție de maica Veniamina Badea.
- 20 Decretul nr.1.009/1948, „Monitorul Oficial” nr. 124 din 31.05.1948.
- 21 Decretul Consiliului de Stat nr.117/1975.
- 22 A.A.N.C.E., filiala Constanța, dosar nr. crt. 6/1992, f. 19.
- 23 Aurelia Voineagu Lăpușanu, *Cimitirul Eroilor – reședința de la țară a familiei Bălan?*, în „Cuget Liber”, joi, 20 februarie 1992.
- 24 *Ibidem*.
- 25 A.A.N.C.E., filiala Constanța, dosar nr. crt. 6/1992, f.19.
- 26 A.A.N.C.E., filiala Constanța, dosar nr. crt. 12 bis/2000, f. 1.
- 27 A.A.N.C.E., filiala Constanța, dosar nr. crt. 2/1993, f. 47.
- 28 *Ibidem*.
- 29 Conform documentarului oferit de maica Veniamina Badea.
- 30 www.once.ro.
- 31 Teodora Dumitrașcu, *Cimitirul Internațional Mircea Vodă, renăscut din ruine*, în „Ziua de Constanța”, 7 iunie 2010.
- 32 www.once.ro.
- 33 Documentar pus la dispoziție de maica Veniamina Badea.